

ОСНОВИ СПОРТИВНОГО ТРЕНУВАННЯ

ПІДСУМКИ УЧАСТІ ВИХОВАНЦІВ СПЕЦІАЛІЗОВАНИХ НАВЧАЛЬНИХ ЗАКЛАДІВ СПОРТИВНОГО ПРОФІЛЮ УКРАЇНИ В ІГРАХ XXIX ОЛІМПІАДИ У м. ПЕКІНІ

Родак С.

Анотація. В статті наведені результати аналізу участі вихованців спеціалізованих навчальних закладів спортивного профілю в Іграх XXIX Олімпіади у м. Пекіні.

Ключові слова: спортивні резерви, олімпіада, спорт, спортсмени.

У період з 8 до 24 серпня 2008 р. у м. Пекіні (Китай) пройшли Ігри XXIX Олімпіади. Змагання проводились з 40 літніх видів спорту і стали головною суспільно-спортивною подією останнього чотирьохріччя, до якої наполегливо готувались спортсмени усього світу. 10,5 тисяч найкращих, котрі пройшли олімпійський відбір і здобули ліцензії, взяли участь у цих змаганнях. Серед них і 254 представників нашої держави, які змагались у 28 видах спорту. Українські спортсмени вибороли 7 золотих, 5 срібних та 15 бронзових медалей, набрали у неофіційному командному заліку 168,75 очка, що дало можливість нашій країні посісти 11 місце і увійти до числа найсильніших спортивних держав світу.

Міністерство України у справах сім'ї, молоді та спорту та Національний олімпійський комітет України провели детальний аналіз участі спортсменів країни в Іграх XXIX Олімпіади у розрізі видів спорту (національних федерацій), територій, спортивних товариств і відомств. Разом з тим, суттєвий вклад у підготовку українських спортсменів до головного старту олімпійського циклу внесли і основні центри підготовки спортсменів високої кваліфікації — резерву до національних збірних команд, якими в нашій країні є школи вищої спортивної майстерності, спеціалізовані навчальні заклади спортивного профілю, спеціалізовані дитячо-юнацькі школи олімпійського резерву.

Метою цієї публікації є аналіз виступу вихованців спеціалізованих навчальних закладів спортивного профілю, далі навчальні спортивні заклади, в Іграх Пекінської олімпіади та їхнього вкладу у загальний успіх українських спортсменів.

Сьогодні в Україні функціонує 18 навчальних спортивних закладів, в тому числі 12 училищ фізичної культури та олімпійського резерву (вищі навчальні заклади I рівня акредитації із загально-освітньою школою-інтернатом спортивного профілю II—III

ступенів у структурі) і 6 ліцеїв-інтернатів та шкіл-інтернатів спортивного профілю (загальноосвітні навчальні заклади). Основним завданням цих спеціалізованих установ поруч із освітніми функціями є розвиток спортивних здібностей дітей і молоді з метою підготовки резерву до національних збірних команд України з 29 літніх олімпійських видів спорту.

У олімпійській збірній команді України у м. Пекіні взяли участь 130 вихованців навчальних спортивних закладів, які змагались з 22 видів спорту. Це складає 51,2% від загальної кількості спортсменів України. Найбільше представництво на Олімпіаді мали Республіканське вище училище фізичної культури, Харківське державне вище училище фізичної культури №1 — по 22 особи, Донецьке вище училище олімпійського резерву — 16, Миколаївське вище училище фізичної культури — 14, Львівське державне училище фізичної культури — 12. Звертає на себе увагу і такий факт, що зі 130 спортсменів 124 є представниками училищ фізичної культури та олімпійського резерву, що складає 95,3%, і тільки 6 (4,7%) — ліцеїв та шкіл-інтернатів спортивного профілю. У розрізі видів спорту най-більше представництво вихованці навчальних спортивних закладів мали у легкій атлетичі — 37 осіб (50,7% кількісного складу збірної команди України з цього виду спорту), плаванні — 17 (70,8%), веслуванні академічному — 9 (75%), гімнастиці художній — 8 (100%), гімнастиці спортивній — 7 (87,5%), велоспорті на треку — 7 (77,5%), стрибках у воду — 6 (66,7%), боротьбі вільній — 6 (60%). Цікавим є і той факт, що олімпійська збірна з художньої гімнастики (8 осіб) цілковито складалася з вихованців Республіканського вищого училища фізичної культури, а з жіночої боротьби (4 особи) — Львівського. Не були представлені у м. Пекіні вихованці відділень ігрових видів спорту. Представництво спеціалізованих навчальних закладів спортивного профілю України на Іграх XXIX Олімпіади у м. Пекіні в розрізі видів спорту наведено у таблиці 1.

Таблиця 1

Представництво навчальних спортивних закладів на Іграх XXIX Олімпіади в м.Пекіні у розрізі видів спорту

Навчальний заклад	Легка атлетика	Плавання	Веслування академічне	Гімнастика художня	Гімнастика спортивна	Велоспорт — трек	Боротьба вільна	Стрибки у воду	Стрибки з лука	Фехтування	Веслування на б/к	Дзюдо	Бокс	Боротьба греко-рим.	Важка атлетика	Велоспорт — шосе	Вітрильний спорт	Плавання синхронне	Стрибки на батуті	Сучасне п'ятиборство	Теніс настільний	Бадмінтон	Велоспорт – МТБ	Кінний спорт	Стрибки з висотою	Теніс	Триатлон	ВСЬОГО	
Училища фізичної культури та олімп. резерву (ВНЗ І р.а.)	36	17	8	8	7	6	6	6	4	4	3	1	2	2	2	2	2	2	2	2	1	—	—	—	—	—	—	—	124
Республікан. ВУФК	6	5	—	8*	2	—	—	—	—	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	22
Харківське ДВУФК №1	4	5	—	—	—	—	—	4	3	—	—	—	—	—	—	1	—	2	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	22
Донецьке УОР	8	2	—	—	1	2	—	—	—	—	—	—	—	1	—	1	—	—	—	1	—	—	—	—	—	—	—	—	16
Миколаївське ВУФК	1	—	4	—	—	—	—	—	—	2	2	—	2	—	—	—	2	—	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—	14
Львівське ДУФК	2	—	—	2*	—	—	5	—	1	1	—	—	—	—	—	—	—	—	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—	12
Броварське ВУФК	4	3	2*	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	9
Харківське УОР	8	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	8
Херсонське ВУФК	2	—	1	—	—	—	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—	6
Луганське ВУФК	—	1	—	—	1	1	—	2	—	—	—	—	—	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	6
Дніпропетров. ВУФК	1	1	1	—	—	—	—	—	1	—	—	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	5
Кримське УОР	—	—	—	—	—	3	—	—	—	—	—	—	—	—	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	4
Харківське обласне УФК	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1	—	—	—	—	1	—	—	—	—	—	—	—	—	2
Загальноосвітні НСЗ	1	1	1	—	—	1	—	—	1	—	—	2	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	7
Київський ЛІСП	—	—	1	—	—	—	—	—	1	—	—	2	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	4
Київський ОЛФКС	—	1*	—	—	—	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	2
Терезівська ШІСП	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1
РАЗОМ	37	17	9	8	7	7	6	6	4	4	4	3	2	2	2	2	2	2	2	2	1	—	—	—	—	—	—	—	130
Загальна к-сть спортсменів України	73	24	12	8	8	9	10	9	5	10	6	9	7	6	9	6	6	2	11	2	3	2	1	4	1	4	3	254	
% НСЗ	50.7	70.8	75	100	87.5	77.8	60	66.7	80	40	66.7	33.3	28.6	33.3	22.2	33.3	33.3	100	18.2	100	33.3	—	—	—	—	—	—	51.2	

Примітка:

* спортсменки Передерій В., Слободян Ю. (художня гімнастика) проходили підготовку у Львівському та Республіканському УФК, спортсмен С.Бреус (плавання) у Київському ОЛФКС та Броварському УФК.

Статистика за віком виглядає таким чином. Спортсменів у віці до 21 року у складі олімпійської збірної було 40 осіб, в тому числі вихованців навчальних спортивних закладів — 31, що складає 77,5%. Серед них такі сьгоднішні студенти та вчорашні випускники і перспективні спортсмени, як фехтувальниці О.Харлан, О.Хомрова (Миколаївське УФК), стрибуну у воду І.Кваша, О.Пригоров (Харківське ДВУФК №1), М.Ващенко, Г.Письменська, велосипедистка Л.Калітовська (Луганське УФК), гімнастки Н.Коваль, А.Козіч, І.Краснянська, О.Дмитраш, В.Передерій, В.Зубченко, Ю.Слободян, А.Максименко, Х.Черепеніна, плавці Ісаков (Республіканське УФК), К.Зубкова, Д.Степанюк (ХД-ВУФК №1), важкоатлети О.Торохтій (Харківське обласне), А.Іванов (Кримське УОР), легкоатлети В.Кузнецов (Броварське), І.Новожилова (Херсонське), борчині Ю.Остапчук, О.Ващук, фехтувальниці Я.Шем'якіна (Львівське ДУФК), стрільчиха Д.Шитко (Херсонський комплекс).

Вихованців навчальних спортивних закладів віком до 25 років, що цікаво з огляду на наступну олімпіаду, у складі олімпійської команди було 73 особи — 56% від загальної кількості і 29% загального складу олімпійської команди. Склад вихованців навчальних спортивних закладів-учасників Ігор XXIX Олімпіади за віком у розрізі окремих установ та видів спорту наведений у таблицях 2, 3.

Результати виступу вихованців навчальних спортивних закладів у м.Пекіні такі. Вони завоювали 4 золоті, 2 срібні, 9 бронзових нагород (48,4% загальної

кількості медалей, здобутих українськими спортсменами), посіли 51 місце у вісімках найкращих (59,3%), здобули 79,75 очка в неофіційному командному заліку (47,3%). Звання олімпійських чемпіонів вибороли О.Харлан, О.Хомрова (Миколаївське ВУФК), В.Рубан (Харківське ДВУФК №1), І.Осипенко-Радомська (Київський ЛІСП), срібні олімпійські нагородники здобули В.Федоришин (Львівське ДУФК) та І.Ліщинська (Донецьке ВУОР), бронзовими медалістами стали Л.Калітовська, О.Воробйов (Луганське ВУФК), І.Кваша, О.Пригоров (Харківське ДВУФК №1), Д.Юрченко, Н.Тобіас (Донецьке ВУОР), Г.Безсонова (Республіканське ВУФК), Р.Гонтюк (Київський ЛІСП), І.Микульчин-Мерлені (Львівське ДУФК). Найбільше медалей і очок у олімпійську скарбничку України внесли вихованці Харківського ДВУФК №1 (1 золота, 2 бронзові, 13 очок), Донецького ВУОР (1 срібна, 2 бронзові, 13 очок), Київського ЛІСП (1 золота, 1 бронзова, 10,5 очка), Львівського ДУФК (1 срібна, 1 бронзова, 10,5 очка), Луганського ВУФК (2 бронзові, 10 очок), Миколаївського ВУФК (2 золоті, 8 очок). У розрізі видів спорту найкраще виступили вихованці відділень легкої атлетики (1 срібна, 2 бронзові медалі, 17 очок у неофіційному олімпійському заліку), стрільби з лука (1 золота, 10 очок), вільної боротьби (1 срібна, 1 бронзова, 8,5 очка), велоспорту-трекові гонки (1 бронзова, 8 очок), веслування на байдарках і каное (1 золота, 7 очок), гімнастики спортивної (1 бронзова, 6 очок). Підсумки виступу вихованців навчальних спортивних закладів на Іграх XXIX Олімпіади у м.Пекіні наведені у таблицях 4 і 5.

Таблиця 2

Склад учасників Ігор XXIX Олімпіади за віком у розрізі навчальних спортивних закладів

Назва закладу	Вік учасників			
	до 21 року	22—25 років	26—29 років	30 років і старші
Харківське ДВУФК №1	8	6	5	3
Республіканське ВУФК	9	8	4	1
Донецьке ВУОР	3	5	5	3
Миколаївське ВУФК	2	7	3	2
Львівське ДУФК	5	3	3	1
Броварське ВУФК	—	3	6	—
Харківське УОР	1	2	3	2
Херсонський комплекс	—	2	1	3
Луганське ВУФК	3	1	2	—
Дніпропетровське ВУФК	1	1	1	2
Кримське УОР	1	1	2	—
Харківське обласне	—	2	—	—
Київський ЛІСП	—	1	2	1
Київський ОЛІФКС	—	2	—	—
Терезино ШІСП	—	1	—	—
ВСЬОГО	31	42	37	18

Таблиця 3

Склад вихованців навчальних спортивних закладів учасників Ігор XXIX Олімпіади за віком у розрізі видів спорту

Назва закладу	Вік вихованців			
	до 21 року	22—25 років	26—29 років	30 років і старші
Бокс	—	2	—	—
Боротьба вільна	2	1	3	—
Боротьба греко-римська	1	—	1	—
Важка атлетика	1	1	—	—
Велотрек	1	3	3	—
Велошосе	—	—	1	1
Веслування академічне	—	—	6	3
Веслування б/к	—	2	2	—
Вітрильний спорт	—	1	1	—
Гімнастика спортивна	4	2	—	—
Гімнастика художня	6	2	—	—
Дзюдо	—	1	—	2
Плавання	6	7	4	—
Плавання синхронне	—	2	—	—
Легка атлетика	3	12	16	7
Стрільба з лука	—	—	3	1
Стрільба кульова	—	1	—	—
Стрибки на батуті	—	—	—	2
Стрибки у воду	5	1	—	—
Сучасне п'ятиборство	—	1	—	—
Теніс настільний	—	1	—	—
Фехтування	2	2	—	—
ВСЬОГО	31	42	39	18

Таблиця 4

Підсумки виступу вихованців навчальних спортивних закладів на Іграх XXIX Олімпіади у м.Пекіні

Назва закладу	Зайнято місць								С п о р т - смени, які посіли 1—8 місце	Здобуто очок у не- офіційно- му олімп. заліку
	1	2	3	4	5	6	7	8		
Харківське ДВУФК №1	1	—	2	2	—	—	—	2	6	13,0
Донецьке ВУОР	—	1	2	—	—	—	1	1	5	13,0
Київський ЛІСП	1	—	1	—	—	—	1	—	3	10,5
Львівське ДУФК	—	1	1	1	—	1	—	2	7	10,5
Луганське ВУФК	—	—	2	—	1	—	3	—	5	10,0
Миколаївське ВУФК	2	—	—	3	—	—	—	4	8	8,0
Республіканське ВУФК	—	—	1	—	1	—	2	6	10	6,0
Херсонське ВУФК	—	—	—	1	1	1	—	—	3	3,75
Дніпропетровське ВУФК	—	—	—	1	—	—	—	1	2	3,0
Київський ОЛІФКС	—	—	—	—	1	—	—	—	1	2,0
Броварське ВУФК	—	—	—	—	—	—	—	3	3	—
Всього	4	2	9	8	4	2	7	17	49	79,75

Таблиця 5

Підсумки виступу вихованців навчальних спортивних закладів на Іграх XXIX Олімпіади в розрізі видів спорту

Вид спорту	Кількість учасників	Зайнято місць								Спортсмени, які посіли 1—8 місце	Здобуто очок у неофіційному олімп. заліку	% від загальної кількості здобутих укр. спортсменами
		1	2	3	4	5	6	7	8			
Легка атлетика	37	—	1	2	1	—	1	1	1	7	17	56,6
Плавання	17	—	—	—	—	—	—	1	—	1	—	—
Веслування академічне	9	—	—	3	—	—	—	—	4	7	2,25	75,0
Гімнастика художня	8	—	—	1	—	—	—	1	6	8	4	100,0
Гімнастика спортивна	7	—	—	1	—	1	—	—	1	3	6	100,0
Велоспорт-трек	7	—	—	1	—	2	—	—	—	2	8	100,0
Боротьба вільна	6	—	1	1	—	—	—	—	—	2	8,5	45,9
Стрибки у воду	6	—	—	2	—	—	—	2	—	4	4	100,0
Веслування на б/к	4	1	—	—	—	—	—	—	2	3	7	63,6
Стрільба з лука	4	1	—	—	3	—	—	—	—	3	10	100,0
Фехтування	4	2	—	—	—	—	—	1	1	3	3,5	50,0
Дзюдо	3	—	—	1	—	—	—	1	—	2	3,5	100,0
Стрибки на батуті	2	—	—	—	1	1	—	—	—	2	5,0	100,0
Стрільба кульова	2	—	—	—	—	—	1	—	—	1	1,0	4,3
Вітрильний спорт	2	—	—	—	—	—	—	—	2	2	—	—
Бокс	2	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Боротьба греко-римська	2	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Важка атлетика	2	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Велоспорт- шосе	2	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Плавання синхронне	2	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Сучасне п'ятиборство	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Теніс настільний	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Всього	130	4	2	9	8	4	2	7	17	49	79,75	47,2

Порівняльний аналіз участі та результатів виступу вихованців навчальних спортивних закладів в Іграх XXVI (м.Атланта, 1996 р.), XXVII (м.Сідней, 2000 р.), XXVIII (м.Афіни, 2004 р.), XXIX (м.Пекін, 2008 р.) Олімпіад відображає, в основному, позитивні тенденції. Так, на Іграх XXVI Олімпіади у м.Атланті вихованців навчальних спортивних закладів у складі олімпійської збірної України було 68 осіб, що склало 29,1%, на наступних Іграх у м.Сідней 70 осіб (33,7%), на афінських

Іграх 113 осіб (46,1%), у Пекіні — 130 осіб (51,2%). У Атланті вихованці навчальних спортивних закладів завоювали 15 медалей (44,1%) і здобули 61,54 очка (35%) в неофіційному командному заліку, у Сідней — 21 медаль (60%) і 74,95 очка (43%), у Афінах — 28 медалей (58,3%) і 101,94 очка (55%), у Пекіні — 15 медалей (48,3%) і 79,25 очка (47,2%). Результати участі вихованців навчальних спортивних закладів і Іграх XXVI—XXIX Олімпіад наведені у таблиці 6.

Результати участі вихованців навчальних спортивних закладів в Іграх XXVI—XXIX Олімпіад

Ігри Олімпіад	Кількість учасників	Зайнято 1—6 місць	Зайнято призових місць	Нараховано олімпійських очок
XXVI	68	23	15	61,54
XXVII	79	27	21	74,95
XXVIII	113	51	28	101,94
XXIX	130	29	15	79,25

Висновки

1. Вихованці навчальних спортивних закладів були представлені на Іграх XXIX Олімпіади у всіх індивідуальних літніх олімпійських видах спорту, які є в плані їхньої спортивної спеціалізації.
2. На Іграх не було представників у командних ігрових видах спорту, що є наслідком слабкої організаційної роботи національних федерацій та недостатньої уваги до розвитку цих видів у державі.
3. Основу молодих спортсменів (віком до 21 року) у олімпійській збірній склали вихованці навчальних спортивних закладів.
4. Училища фізичної культури та олімпійського резерву делегували до складу національної олімпійської команди абсо-лютно більшість вихованців навчальних спортивних закладів. Це ще раз підтверджує необхідність збереження училищ як форми роботи по підготовці олімпійського резерву.
5. Якісні показники участі українських спортсменів на пекінських Іграх знаходяться у прямій залежності від розвитку та кількості відділень і контингенту спортсменів з видів спорту у навчальних спортивних закладах.
6. Практика роботи навчальних спортивних закладів за український період історії свідчить, що їхня вага у підготовці спортсменів до олімпійської команди України від олімпіади до олімпіади стрімко зростає.

Список літератури

1. *Довідкові дані* про результати участі спортсменів України у XXVI літніх Олімпійських Іграх (м.Атланта, США). — Державний комітет України з фізичної культури і спорту.
2. *Довідкові дані* про результати участі спортсменів України у XXVII літніх Олімпійських Іграх (м.Сідней, Австралія)/Інформаційний довідник. — Державний комітет молодіжної політики, спорту і туризму України, м.Київ, 2000 р.
3. *Казмиров В.* Статистика Ігор XXVIII Олімпіади // Олімпійська арена. — 2004. — № 6. — С. 51—65.
4. *Оптимістична* реальність на фоні песимістичних прогнозів/ Пекінська олімпіада у дзеркалі цифр // Олімпійська арена. — 2008. — № 8—9. — С. 61—65.
5. *Про результати* участі спортсменів України у XXIX літніх Олімпійських Іграх 2008 року у Пекіні / Інформаційний довідник — Міністерство України у справах сім'ї, молоді та спорту. — Київ, 2008.
6. *Вацеба О., Родак С.* Актуальні питання діяльності спеціалізованих навчальних закладів резервного спорту//Актуальні проблеми юнацького спорту: Матеріали VII Всеукраїнської науково-практичної конференції (24—25 вересня 2009 р.). — Херсон: ХДУ, 2009. — С. 16—26.
7. *Родак С.М.* Проблеми діяльності спеціалізованих навчальних закладів спортивного профілю у сучасних умовах // Теорія і методика фізичного виховання: Науково-методичний журнал. — Харків: «ОВС», 2009. — №1.
8. *У кожного виду* є й свій власний інтерес/ статистика пекінської Олімпіади // Олімпійська арена. — 2008. — №10. — С. 25—40.

Надійшла до редакції 05.12.2009 р.

Родак С. Итоги участия воспитанников специализированных учебных заведений спортивного профиля Украины в Играх XXIX Олимпиады в г. Пекине.

В статье приведенны результаты анализа участия воспитанников специализированных учебных заведений спортивного профиля в Играх XXIX Олимпиады в г. Пекин.

Ключевые слова: спортивные резервы, олимпиада, спорт, спортсмены.

Rodak S. Results of participation of pupils of the specialized educational establishments of sporting type of Ukraine in Games of a XXIX Olympiad in Peking.

In article results of analysis of participation of pupils of the specialized educational establishments of sporting type in Games of a XXIX Olympiad in peking.

Keywords: sporting backlogs, olympiad, sport, sportsmen.